

“BİZİM BURALARDA İŞÇİ YOK”

Aydınlık Gazetesi, 4 Ocak 2014

Yıldırım Koç

Geçenlerde Anadolu'nun bir kentinde düzenleyeceğimiz toplantıyı o yöreden bir arkadaşıyla konuşuyorduk. Toplantıya işçilerin katılmasının yararından söz ettim. “Bizim buralarda işçi yok; fabrikalar hep kapandı,” dedi.

Gerçekten “işçi yok” mu? Yoksa bakışta yanlışlık mı var?

12 Eylül öncesindeki işçi resimlerini anımsayın.

Kocaman ve bol kaslı bir gövde, genellikle gövdeye göre küçük kalan bir kafa çizilirdi. Bu Herkül, elindeki kocaman balyozu da bir yerlere vurmak üzere kaldırmış olurdu.

12 Eylül Darbesi sonrasında Kenan Evren'in 16 Ocak 1981 günü Adana'da yaptığı konuşmadaki işçi tanımı da şöyleydi: “İşçi demek, el emeği ile, alinteri ile makinanın başında, ateşin karşısında çalışan kişi demektir. Koluyla, vücuduyla, emeğiyle çalışan kişi demektir.”

Kenan Evren haklı mı?

Değil, tabii.

“İşçi” Anlayışınızı Değiştirin!

Etraf işçi kaynıyor.

Bir arkadaşın ifadesiyle, her belediye, her hastane, her alışveriş merkezi, geçmişin fabrikaları gibi. Buralarda binlerce işçi çalışıyor.

İşçiliği, “bedenen çalışan fabrika işçisi” ile sınırlandırmak büyük bir yanıltır.

İşçi, işgücünü satma özgürlüğüne sahip olan ve işgücünü satmaktan başka geçim kaynağı olmayan insandır.

Bu işçi Türkiye’de farklı kanunlara bağlı olarak çalışabilir.

İş Kanununa, Deniz İş Kanununa, Basın İş Kanununa veya Türk Borçlar Kanununa tabi olarak bir iş sözleşmesi (hizmet akdi) ile çalışan bir “işçi” olabilir.

Devlet Memurları Kanununa tabi bir “memur” olabilir.

4/B’li bir sözleşmeli personel veya 399 sayılı KHK’ye bağlı bir sözleşmeli personel olabilir.

4/C’li bir “geçici personel” olabilir.

Bu farklı statülerde çalışan ücretliler, eğer ana gelir kaynakları aldıkları ücret, aylık veya maaşa, işçi sınıfını oluşturur.

İşçi sınıfını oluşturan bu ücretliler, tarım, madencilik, inşaat, imalat sanayii, ulaştırma, enerji, ticaret, sağlık, eğitim ve benzeri alanlarda çalışabilir. Büro işi de yapabilir, üretim de çalışabilir. Yaptığı iş ağırlıklı olarak beden işi de olabilir, masa başı işi de. Bu ücretliler hiç eğitim görmemiş de olabilir, üniversite lisans eğitiminin ötesinde doktora yapmış da.

Krizlerde Katmanlar Arasındaki Farklar Azalır

Bu kişilerin hepsi işçi sınıfına mensuptur. Öncelikleri ve sorunları arasında farklılıklar olabilir. Özellikle ekonomik büyüme dönemlerinde bu farklılıklar öne çıkabilir.

Ancak ekonomik kriz dönemlerinde bu farklar azalır, işçi sınıfını oluşturan bu katmanların ortak hareket etme eğilimi güçlenir.

1960’lı yıllarda Türkiye’de işgücünün yaklaşık beşte biri ücretliydi; bu ücretlilerin önemli bir bölümü de yarı-mülksüzleşmiş, işyerinden aldığı ücretin yanı sıra yan geliri olan insanlardı.

Günümüzde Türkiye’de işgücünün yaklaşık yüzde 70’i ücretlidir; bu ücretlilerin az ve giderek daha da azalan bir bölümünün yan geliri bulunmaktadır.

Bir hastanede çalışan hemşire, bir belediyede çalışan temizlik işçisi, bir öğretmen, bir maden işçisi, bir otomobil işçisi, bir fırın işçisi, bir demiryolu çalışanı, bir bakanlıktaki memur, bir inşaat şantiyesindeki mühendis, vb.: Bu kişilerin hepsi işçi sınıfındandır.

Her işçinin etnik köken, inanç, siyasal görüş, meslek gibi kimlikleri veya aidiyetleri de vardır. Ancak derinleşen ve yoğunlaşacak siyasi krizle daha da derinleşecek olan iktisadi kriz, bu kimlikleri geri plana itmekte, geçim kaygısını (sınıf kimliğini) ön plana çıkarmaktadır.

Günün devrimci görevi, geçim kaygısıyla vatan kaygısını bütünleştirmektir.

“Bizim buralarda fabrikalar kapandı; işçi kalmadı,” demeyin.

Her taraf işçi kaynıyor. Hem de sorunları hızla artıyor.